

Zarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1.50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4.50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravišstvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer.

ZARJA

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravišstvo sprejema naročnino in inserate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: Enostopna pettivrstica 20 vin., pogojni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštne proste.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Štev. 74.

V Ljubljani, v petek dne 1. septembra 1911.

Leto I.

Vabilo na naročbo.

Zarja izhaja vsak dan ob polu 11. dopoldne in stane naročnina

Za avstro-ogrske kraje.

celoletna	K 18.—
polletna	9.—
četrtletna	4.50
mesečna	1.50

Za Nemčijo:

celoletno	K 21.60
polletno	10.80
četrtletno	5.40
mesečno	1.80

Za ostalo inozemstvo celoletno 30 kron.

in sicer s pošiljanjem na dom ali po pošti. Naročnino je pošiljati naprej.

Posamezna številka 6 vin. v administraciji in tobakarnah.

Naročnina se pošilja pod naslovom: Upravišstvo „Zarje“ v Ljubljani.

Regiment po cesti gre...

Avgust, september — doba solnčnih žarkov, doba zorenja in doba vojaških manevrov. Kdor bi ne poznal naših navad, pa bi nenadoma prišel iz kakšne divje dežele, kjer ne poznajo vzvišene militaristične civilizacije, v Avstrijo, bi moral pomisliti, da imamo vojno in če bi potoval po državi nekoliko okrog, bi se mu zazdelo, da imamo vojno najmanj s tremi sosedi in če bi bil posebno sumničnega značaja, bi menil, da imamo vrhu tega tudi še punt doma. Po mestih in po deželi marširajo in jahajo patrulje, oddelki, cele kolone, štabi, komande, intendantne imajo svoje tablice in zastavice tu v elegantnem hotelu, tam v razpokani baraki; železnice in ceste, vasi in trgi, vse je polno vojaštva, vojaštva, vojaštva. Čez polja, čez hribe in doline, skozi gozde, preko potokov se vijejo skokoma „švarmlinije“, po grčih gor se vlačijo kanoni pa se nastavlja po vrhovih, čez njive in trate kakor huda ura drvi marš marš kavalerijskih front... Topovi grme, puške pokajo kakor da bi skakale železne kobilice po jeklenih ploščah, strojne puške praskečejo vmes; v to pestro, razburjeno sliko pa se vmešavajo nove prikazni: Avtomobili za osebe, avtomobili za tovore, motorna kolesa in gor v višavah najnovejša iznajdba nemirnega človeškega uma: Letalni stroj.

Velikanski spektakel so taki manevri. Oder z vsemi dekoracijami je ustvarila priroda sama

tako pisan in popoln, da ga umetnost vseh gledaliških tehnikov in slikarjev ne doseže. Solisti in komparzerije sestavljajo slike, izpreminjajoče se, žive, razburilive, napenjačje... elegantne dame v najmodernejših letnih toaletah, ki imajo po svojih soprogih in kavalirjih dovolj zvez, da morejo, oborožene z daljnogledi in kukali, spremljati operacije v ekvipažah in avtomobilih, ne vidijo tako zadovoljivih predstav v nobenem gledališču, v nobenem kabaretu, v nobenem cirkusu...

Poezija, ta idealistična tatica, ki smatra ves svet in vse življenje ne ozira se na državne in cerkvene zakone za svojo last, je posegla tudi po pisnem vojaštvu in zlasti velike vaje je opremila s čarom in z bleščobo in z ugodnostmi, ki jih pozna le fantazija. Hej, pri soldatih...

In letos imamo v Avstriji manevre, da upira vsa Evropa vanje oči. Pred kratkim so se v Dalmaciji v navzočnosti prestolonaslednika zaključile vaje, kakršnih še ni bilo v tej državi, odkar obstoja. Kombinirani manevri na suhem in na morju, pri katerih je bil sponiran napad na severno Dalmacijo in obramba od hrvaške strani, je spravila vse bojno ladje in veliko transportno flotiljo v akcijo. Avstrijska marina, ki je razvila vse svoje divizije, je imela ponosne dni. Kaj so bile Tegethoffove fregate in korvete v primeri z našimi današnjimi oklopnjačami, križarkami, torpedovkami in podmorskimi čolni? Sicer — neko transportno ladjo so morali privezati, da jo je vlekla vojna barka, ker bi bila drugače zaostala in padla sovražniku v roke. Sicer — obramba se je dala z navideznimi manevri zapeljati. Sicer — vojaštvo, ki je bilo od dveh po noči do dveh popoldne na nogah in ves čas brez vode, dokler ni avtomobil pripeljal oddaleč za silo nekoliko mokrote, je postalo vsled napora in obnemoglosti po soglasnih poročilih nespodobno za nadaljevanje akcije. Manevrska supozicija se je zadnji hip izpremenila, da se ni bilo treba rdeči obrambni partiji umikati in je imela modra stranka povod za povratek na Reko. Kar je bilo vode po ubogih dalmatinskih vaseh, so vojaki popili — odkod je ima zdaj dobiti domače prebivalstvo, ni še nihče povedal...

Ob Dravi po Hrvaškem in Slavoniji imajo konjeniške vaje. 17. avgusta so se pričele in bodo trajale do 5. septembra. Trinajst kavalerijskih polkov se je tam zbralo in na tisoče četvornih kilometrov se raztezajo evolucije. Vse panoge kavalerijskega opravila prihajajo do veljave, od drobne patruljske službe pa do boja s puško in do velikih atak v nepreglednih frontah. Vadi se prehod preko Drave v velikem stilu, v zraku pa manevrirajo letalni stroji, ki so se baje tako dobro obnesli, da jih bo vojna uprava nakupila v veliki množini. Tudi te velikanske vaje se deloma vrše pred očmi pre-

stolonaslednika, ki odhaja odtod na cesarske manevre na severnem Ogrskem.

Tukaj je koncentrirano ob Karpatskih gorah stotisoč mož: 118 bataljonov pehote in domobranstva, 96 eskadronov, 288 topov, 150 strojnih pušk, pa ogromen park vozov. Vse se ima vršiti kakor na vojni. Kakor v Dalmaciji in kakor na Hrvaškem se ima ob ogrsko-gališki meji preizkusiti, koliko napora prenesejo čete v resnem slučaju, koliko nalog in bremen se jim lahko naloži v skrajnosti... Ljudje, ki so se udeležili dalmatinskih vaj, nam pravijo, da jih je obhajala popolna brezčutnost; ko so videli druge vojake padati ob cesti, se ni zgenilo v njih nič drugega kakor hladna, neinterezirana misel, da se prihodnji trenutek sami zgrudijo in obleže in da bo potem konec. Solnce je žgalo, tornistre in puške so pritiskale ob tla, nad kolono je plavalo nekaj težkega, slabo dišečega, zadušljivega... to se je nekako medlo čutilo, drugega nič. Naprej? Nazaj? Zmaga ali poraz?... Eh, kapljico vode — ali pa žganja, drugo je vseeno... In prebivalstvo, siromašno, od države zapuščeno, vsled suše skoraj pogubljeno, misli, da ga kaznuje šiba božja za grehe, katerih se ne zaveda... Rog trobi, boben bije: Hura!

Nižjeavstrijski Čehi.

Dunaj, 29. avgusta.

III.

Kompromis, ki so ga mladočehi pri državnozbornih volitvah sklenili z radikali, bodo še bridko obžalovali. Položaj je bil pač za mladočesko stranko žalosten. Sama se ni mogla spustiti v boj. Bala se je — in sicer po pravici — da jo volitve decimirajo. Zakaj z mladočesko stranko gre navzdol in več kakor enkrat je že izgledalo, da jo doleti usoda staročehov. Da se reši pogina, zaradi katerega trepeče pri vsakih volitvah, išče kompromise, da so le kompromisi. Kramář ne vprašuje več za načela, ne za programe; najljubše bi mu bilo, da bi si stranka kar razdelila okraje, pa da bi ne bilo sploh nobenega volilnega boja. Ker pa to ni odvisno le od njega, ampak tudi od drugih strank, ki še vedno stoje na stališču, da je tako barantanje za mandate korupcijsko in da volitve brez boja politični vzgoji več škodujejo kakor koristijo, je ostala želja le želja in stranke, ki še niso tako korumpirane kakor bi si jih kompromisarji želeli, so postavile kandidate ne oziraje se na Kramářeve „mirovne“ tendence.

Ker ni bilo nič s kompromisom s socialnimi demokrati, ki bi bil mladočehom najljubši zaradi tega, ker so socialni demokrati najmočnejša stranka na Češkem, je moral Kramář prijeti za tisto roko, ki se mu je ponujala. To

pa je bila narodnosocialna, njena najhujša sovražnica, ki je včasih z enako demagoškim radikalizmom mislila ubiti mladočeha, s kakršnim so nekdanji mladočehi ubili staročeha. Nemoralnejša kompromisa še ni bilo na Češkem.

Narodni socialci so si meli roke, zakaj če bi bili morali iti s svojimi silami v boj, je vprašanje, če bi bili rešili le en mandat. Oni so imeli od velike protisocialistične zveze največ profita. In zdaj jim ni več mar usoda zavznikov. Mladočesko veselje ob svojih sobojevnikih že mogočno pojema.

Vsa Kramářeva politika gre za gubernijem. Vsi so se motili, ki so smatrali Kramářa za demokrata. Če kopni po ministrski listnici, se mu ne morejo očitati materialno koristiljubni nameni, zakaj Kramář je danes velik bogataš. Ali ravno to vpliva nanj in morda je že tako daleč, da se ne zaveda več svojih resničnih nagibov, pa vidi le svoje cilje in si domišlja, da ga vodi sam narodni patriotizem. Kakorčehodi — Kramář hoče priti do moči. Gautscheva misija, napoved novih spravniških poizkusov, je zopet oživila vse njegove upe. Če pride sprava, se morajo Čehi vzeti v ministristvo. Da pridejo Čehi do vlade, je potrebna sprava z Nemci. Eno je odvisno od drugega. Zato je Kramář z vsem srcem za spravo. Treba je sicer govoriti o pogojih, naglasiti narodno čast, glumiti nepopustljivost; ali to je vse le zunanja oprema. Glavno je, da se omogoči sestanek pri zeleni mizi.

Prav tu pa prihajajo radikali mladočehom na pot. Narodno socialna klika ne more ničesar doseči s stvarnim delom. Zanj je narodna sprava nevarna. Čimbolj bi bila pravična, tembolj bi jim bila nevarna. Zakaj tedaj bi izgubili svoje najlepše fraze. Sedanji položaj, ki jim daje priliko, da neprenehoma kriče o krivicah, ki se gode češkemu narodu, da kriče glasneje od vseh drugih, da pretiravajo vse malenkosti, je zanje najugodnejši; tako ugoden, da je sploh vsak drugi položaj zanje nesprejemljiv.

Zato si radikali ne žele sprave.

Bila je zabavna igra: Mladočehi žele spravo, pa so zaradi svoje reputacije morali po shodih in po listih neprenehoma naglašati tisto, kar ovira spravo. Radikali ne marajo sprave, pa so zaradi lepšega po shodih in po listih povdarjali, da so za spravo, da je sprava potrebna, le seveda da mora biti pravična i. t. d.

Ali počasi se jasni situacija. Narodni radikali so našli točko, ki je za pobotanje z Nemci najbolj kočljiva. Oglasili so se na Dunaju in zahtevajo, da se sme sprava na Češkem skleniti le tedaj, če obsega vse dežele, v katerih prebivajo Čehi, tudi tiste, v katerih so v manjšini, zlasti Dunaj in Nižjeavstrijsko. Ta klic prihaja doslej le še od dunajske na-

MAKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

— Zakaj govoriš tako? — je vprašala mati z bridkostjo v srcu.

— Moram! — je odgovoril mrko. — Tvoji lasje ne smejo zastojati svetli, srce te ne sme zamažati boleti... Vprašam, ali so jo s tem ubili? Nilovna, ali si prinesla knjige?

Mati ga je pogledala in mu po kratkem molku odgovorila:

— Prinesla sem jih... — Tako! — je dejal Ribin in udaril z dlanjo po mizi. — Takoj sem vedel, ko sem te zagledal... Zakaj bi sicer hodila sem? Ali ste videli? Sina so izbili iz vrste — mati je stopila na njegovo mesto!

Vzravnal se je, zagrozil s pestjo in zaklical:

— Psi ne vedo, kaj sejejo njih slepe roke. Tedaj pa občutijo, ko zraste naša sila — in ko pokosimo ta prokleti plevelj, tedaj pa že občutijo!

Mati se je ustrašila njegovega krika, gledala je nanj in videla, da se je obliže Mihajlu popolnoma izpremenilo — shujšalo je, brada je bila neenaka in pod njo so se čutile kosti. V njegovih očeh so se pokazale rdeče žilice, kakor da bi že dolgo ne bi spal, njegov nos je bil popolnoma hrustančast in zakrivljen. Iz za razgaljenega ovratnika s katranom prepokane srajce je gledala suha ključnica in gosta

črna volna na prsih in v vsej postavi je bilo nekaj še mračnejšega, žalobnejšega. Suhi lesk razžarjenih oči je razsvetljeval temni obraz z ognjem bridkosti in gneva. Sofja je prebledela in molče zrla na kmete. Ignacij je majal z glavo, a Jakop je s svojimi temnimi prsti srdito luščil skorje od žrdi. Za materinim hrbtom je stopical Jefim.

— Te dni, — je nadaljeval Ribin, — me je poklical župan... pa mi pravi: capin, kaj si rekel popu? Kakšen capin sem? Pošteno si služim svoj kruh s trdim delom, nič žalega nisem storil ljudem, pravim... Rjovel je nad menoj, udaril me v obraz... in tri dni in tri noči sem sedel v luknji. Tako govorite z ljudstvom! Tako? Ne zanašaj se na usmiljenje, hudič! Ne jaz — kdo drug, ne nad tabo — nad tvojimi otroci masčuje storjeno krivico... Zapomni si! Z železnimi kremplji svojega pohleppja ste preorali ljudska prsa, Zlobo ste posejali vanjo — ne zanašajte se na usmiljenje, hudič! Tako je!

Ves poln je bil prekipeljavajoče zlobe in v njegovem glasu so trepetali zvoki, navdajajoči mater s strahom.

— In kaj sem dejal popu? — je nadaljeval mirneje. — Po shodu ti stoji s kmeti na cesti in jim pripoveduje, da so ljudje čeda, ki potrebuje pastirja... da. Pa sem se pošalil — če napraviš v gozdu lisjaka za poglavarja, bo mnogo perja, a ptice — nobene! Ozrl se je name in dejal, da mora ljudstvo potrpeti in da se mora priporočiti Bogu, da mu da potrpežljivost. Jaz pa sem dejal, da

ljudstvo mnogo moli, a da Bog nima časa in da ne sliši! Spravil se je name in vprašal, kakšna je moja molitev? Jaz mu odgovorim, da molim vse življenje eno molitev: Gospod, nauči nas zbirati gospodi opeko, žreti kamenje in bljuvati polena! Ni mi dal izgovoriti... Ali ste tudi vi — gospa? — je Ribin nenadoma prekinil svoje pripovedovanje in se obrnil k Sofji.

— Zakaj, naj bi bila gospa? — ga je naglo vprašala Sofja.

— Zakaj? — se je nasmehnil Ribin. — Taka je usoda, tako ste rodili. Tako je! Kaj menite, da se da s katunastim prtom prikriti plemiški greh ljudem? Volka spoznamo tudi v ovčjem kožuhi... Svoj komolec ste položili prejle v lužo na mizi, pa ste se stresli in nakremžili... in vaš hrbet je mnogo preravan za delavca.

V strahu, da užali Sofjo s svojim težkim glasom, z nasmehom in besedami mu je mati segla v besedo:

— Moja prijateljica je, Mihajlo Ivanič, krasna duša... in v našem delu je osiavela...

Ribin je globoko vzdihnil.

— Ali jo mar želim?

Sofja ga je pogledala in dejala suho:

— Ali ste mi hoteli kaj povedati?

— Jaz? ... Seveda! Nedavno se je pojavil tu nov človek, Jakopov bratranec, ki je bolan, jetičen. Pa je nekaj čul! Ali naj ga pokličem?

— Le pokličite ga! — je odgovorila Sofja.

Ribin je dejal zamolklo:

— Jefim, stopi k njemu... reci mu, da naj pride zvečer sem...

Jefim je šel v koč, posadil čepico na glavo in molče, ne da bi se na koga ozrl, zginil v gozdu. Ribin je pokimal z glavo za njim in dejal:

— Ta se tudi muči... Po vsej sili hoče k vojakom... on in Jakop... Jakop pravi enostavno, da ne more, tudi ta ne more, a vzlic temu hoče... Pregarja ga misel... upa, da spunta vojake... Pripovedujem mu, da z glavo ne pribije stene. Bajoneta v roko, pa hajdi. Kam? Ne vedo, da gredo zoper sebe. Da-a... pregarja ga! Ignacij mu čisto po nepotrebnem vznemirja srce...

— Ne po nepotrebnem! — se je mrko oglašil Ignacij, ne da bi pogledal Ribina. — Ga že še obdelajo tam, pa ne bo nič slabše streljal od drugih...

— Tega ne mislim! — se je zamišljeno odzval Ribin. — Ampak boljše je, da ubežiš... Rusija je velika — ne najdejo te. Dobi potni list in pojdi po svetu...

— Tako tudi storim! — je pripomnil Ignacij in se udaril s trsenjo po nogi. — Če je enkrat sklenjeno in domenjeno, da udarimo — pojdi naravnost, da hitreje dosežeš cilj...

Razgovor se je ustavil. Čebele in ose so bistro švigale in poglabljale tihoto s svojim brenčanjem.

(Dalje.)

rodno socialne organizacije; ali vodstvo v Pragi že prestopa na enako stališče.

Ideja take sprave ni prišla iz narodno socialnih glav. Zlasti praškemu vodstvu ne gre za to, da bi se res dosegla taka sprava. Na Dunaju so narodni radikali brezpomembne niče. Kadar postavlja češka buržoazija številne kandidate na Dunaju, dobivajo tako malo glasov, da se nasprotniki rogajo. In še o tistih glasovih se ne more trditi, da bi bili narodno socialni. Ali radikali upajo, da se bo ob tej zahtevi razbila vsa sprava in zato so pograbili to točko z obema rokama. Iz tega nastopa zija najprej demagogija in ker bo pravno vprašanje v kratkem na dnevnem redu, je treba, da posvetimo še nekoliko na to burko.

NOVICE.

* **Baron Gautsch** pojde, kakor nam je bilo včeraj javljeno v ponedeljek v Budimpešto. Oficielni komentar imenuje to „nastopno vizio pri ministrskem predsedniku grofu Khuenu in pri ostalih članih ogrske vlade“ in še dodaja, da je imel baron Gautsch že davno ta namen, pa ga ni mogel izvršiti zaradi zasedanja avstrijskega parlamenta. Če smo prav poučeni, je imela avstrijska zbornica dne 29. julija svojo zadnjo sejo, zato se zdi našemu slabotnemu razumu nekoliko čudno, da bi bil državni zbor oviral Gautschevo potovanje do 4. septembra. Nemara znajo Gautschevi oficijozni drugače računati.

* **Sama etiketa** vodi barona Gautscha v Budimpešto. Sploh je naš ministrski predsednik vzoren kavalir v vsakem oziru — napram Madjarom. Kakor vitez čast svoje dame je v parlamentu zagovarjal in branil „pravico“ madjarskih hajdukov, da smejo vtikati svoj nos v naše lonce. In kakor džentlmen, ki ne bo za nobeno ceno pustil gosta hoditi ob svoji levi strani, gre v Budimpešto delati vizio. Fine manire našega barona so vredne vsake pohvale, ali dasi bi se radi z njimi že iz patriotizma pobahali, nas vendar napada dvom, če mora res vse biti tako. Na misel nam prihaja anekdota o Ibrahimu, ki je prišel v kavarno, pa je pljuval po tleh, kakor je bil vajen. Natak je porinil pljuvalnik preden, Ibrahim pa je pljuval dalje kakor prej. Natak je pomaknil pljuvalnik bliže, Ibrahim je pljunil na drugo stran. Natak mu je postavil pljuvalnik tik pred nos, Ibrahim pa se je ujezil: „Bogati, ako ne odneseš odma svoga lonca, ja ču ti pljunuti baš unutra!“ — Gautsch je kavalir! Ali pa razumejo oni onstran Litve, kaj je kavalirstvo?

* **Trabant barona Gautscha** ugibajo, da bo v Budimpešti napeljal nova pogajanja zaradi argentinskega mesa. Bolje bi bilo, če bi baron Gautsch opustil vsa pogajanja, pa storil, kar zahtevajo interesi avstrijskega prebivalstva, to se pravi, da bi dovolil uvoz mesa ne oziraje se na ogrske odeduhe. Noben sklep avstrijskega državnega zbora mu ne brani tega in domačih agrarnih roparjev se mu ni treba bati. Ta drhal se že da ukrotiti. Sicer pa bi baronu Gautschu pred odhodom v Pešto svetovali, naj malo prelista Nietzscheja. Ta je neke zapisal: „Wenn du zum Weibe gehst, vergiss die Peitsche nicht.“ Če se gre med roparske zverine, je tak instrument še bolj priporočljiv.

* **Bivši poslanec dr. Maks Menger** je v sredo 73 let star umrl. Med nemškimi liberalci je nekaj igral precej veliko vlogo. Bil je čuden mož. Nacionalno je bil šovinističen, splošno volilno pravico je sovražil, pa tudi ni bil več izvoljen, odkar je vpeljana. Sicer pa je bil dobro podkovan poznavalec parlamentarnih razmer, zlasti proračunov in je celo enkrat odklonil orden. Bil je brat znanega socialističnega pisatelja profesorja Antona Mengerja.

* **Avstrijski fabrikanti** nabirajo že denar za — prihodnje volitve, Dunajska „Arbeiter Ztg.“ je dobila tri oklice v roke, ki jih razporešila nekaj „Industrijski izvrševalni odbor“ vsem podjetnikom. Dvajset kron na leto je najmanj, kar ima vsak podjetnik na leto vplačati in skupni sklad in če ima kakšna tvrdka več članov, ima vsak plačati najmanj dvajset kron. Pri tem ne igra narodnost ali vera nobene vloge. Fabrikanti hočejo za svoje interese slogo in v svojih oklicih že svetujejo, naj se opušča vsako cepljenje moči. Glavno je, da se gre proti socialnim demokratom. Poskusni kompromisi, ki so se napravili v mnogih krajih pri zadnjih volitvah, naj se pri prihodnjih razširijo. Letos se je v nemških krajih na Češkem obneslo, da so nastopili nemški nacionalci in krščanski socialci složno proti socialnim demokratom, fabrikantom pa bi se zdelo bolje, če bi se prihodnjic po vsej državi tako nastopilo. In zato se pripravljajo že zdaj ter znašajo bojni sklad zoper delavstvo na kup. Delavci, pazite!

* **Prvo raztelesenje na Dunaju.** Pred kratkim so podrli na Dunaju, Weiburggasse št. 10, hišo, ki je imela za Dunaj kot vsučiliško mesto poseben pomen. To je bila hiša medicinske fakultete, v kateri so l. 1404 izvršili prvo raztelesenje človeškega trupla na nemških tleh. Raztelesenje je bilo v onih časih spojeno z velikanskimi težavami. Cesar Friderik je odredil, da smejo vsakih pet let

odpreti po eno človeško truplo v medicinsko znanstvene namene, a to se je smelo le skrivaj dogoditi. Italijanski zdravnik Galearo iz Padove je prinesel na Dunaj umetnost raztelesenja in je izvršil tamkaj prvo raztelesenje v hiši medicinske fakultete, ki je trajalo od 12. do 19. svečana 1404. Po končani „anatomiji“ se je brala ob prisotnosti vseh udeležencev slovesna maša za dušo umrlega. V petnajstem stoletju so raztelesili na Dunaju samo še pet drugih oseb. Do l. 1452 so raztelesili le moška trupla, šele l. 1452 se je izpolnila želja fakultete, da smejo raztelesiti žensko truplo. Meseca maja dotičnega leta je bilo šest ženskih obsojenih na smrt, od katerih je prepustil župan eno truplo fakulteti. Raztelesili so ga 19. maja l. 1452 v hiši medicinske fakultete. Predavatelj je bil dekan Ivan Zeller, a kirurg mojster Jakob. Leta 1530 je prešla hiša v duhovniške roke.

* **Strasen detomor.** Iz Komutova poročajo: V Rittersgrünu je zblaznela 28 letna žena hišnega posestnika Bleyda, pa je pod streho svoji petletni hčeri s sekuro odsekala glavo. Potem je šla v sobo, pa je čisto mirno povedala kaj je storila. Oddali so jo v blaznico.

* **Dvojen samomor na pokopališču.** Iz Lvova poročajo: Na lyosakowskem pokopališču sta se v sredo ustrelili mnogoletni prijateljici prodajalka Michalina Adamczyk in pisarka Maria Dutk, prva 22, druga 20 let stara. Obe sta se zadeli v srce in sta bili takoj mrtvi. Na neki vizitki so našli sledečo opazko: „Bazlikujeva se od drugih ljudi. Tako nisva mogli živeti, kakor bi bili hoteli, zato sva sklenili skupaj umreti. Prosiva za skupen grob in hočeva biti skupaj pokopani.“

* **Veliki požar.** V ogrski vasi Csik-Varda je zgorelo 22, v Győr Szent Ivanu sedem hiš.

* **Zločinska surovost veleposestnika.** Srb dr. Radoković je sklenil z nekim belgrajskim listom pogodbo, da bo potoval okrog sveta. Prišel je na Braniborsko. Blizu Wüstenhausena je počival ob cesti. Pri sebi je imel dva psa. Naenkrat so se pripeljali veleposestnik Schulte, njegov inspektor in dva študenta, s puškami in revolverji v avtomobilu ter so začeli brez vsakega povičja streljati. Ubili so oba psa, Radokovića pa so težko ranili. Ne da bi se zanj sploh še brigali, so zopet sedli v avtomobil in se odpeljali. Pozneje so žanderji ukazali, da je bil nevarno ranjen Radoković oddan v bolnišnico. Barbarični napadalec, izmed katerih so bili nekateri pijani, se izgovarjajo, da so imeli moža za roparja (!).

* **Revolte zaradi draginje** se na Francoskem razširjajo. V Billy Montigny je prišlo do pravega upora. Velike množice moških in žensk so korakale po ulicah in peki so jim morali podpisavati, da ne bodo prekoračili gotove cene kruha. Ko se je hotela množica ravnokar raziti, se je pripeljal najbogatejši pek, neki Witts na trg. Množica je tudi od njega zahtevala podpis. Ta pa je z revolverjem ustrelil in zadel mladega človeka, ki mu je hotel vzeti revolver. Množica je bila tako razjarjena, da je hotela lučati peka in je demolirala hiše. — V mestu Sh. Quentin je 1500 tkalcev napadlo stojnice, na katerih so prodajali maslo in jajca. Policija ni mogla preprečiti uničenja blaga. Na nekaterih krajih je zaradi visokih cen razjarjena množica zažgala trg. V krajih okrog mesta Droué in Nantes so velike množice demonstrantov prisilile trgovce, da so znižali cene. V Caudronu so bile tako viharne demonstracije, da so morali zapreti vse prodajalce. Veliki izgredi so bili v Lensu. Iz mesta Henin poročajo, da je župan pred ženami pokupil vsa živila in jih prodajal po starih cenah. Neki viničar, ki so ga hoteli aretirati, se je zabrikadiral v svoji hiši in je streljal na žandarje, od katerih so trije ranjeni. Nazadnje se je sam ustrelil.

* **Spomenik učenjaku Lombrosu.** Občinski svet v Lombrosovem rojstnem mestu v Veroni je sklenil postaviti svojemu zaslužnemu rojaku Lombrosu, ustanovitelju takozvane kriminalne antropologije, dostojen spomenik. Izdelati ga je dal enemu najboljših sedanjih italijanskih kiparjev, Leonardu Bistolfiju. Zanimanje za ta spomenik je zelo veliko ne samo v Lombrosovem rojstnem mestu, ampak med učenimi krogi celega sveta. Ustanovili so se v ta namen odbori v desetih evropskih deželah, kakor tudi v severni in južni Ameriki in celo na daljnem Japonskem, kjer so ustanovili Lombrosov odbor profesorji kazenskega prava, psihiatrije in antropologije na vseučilišču v Tokio, profesor kazenskega prava na vseučilišču v Kioto in ravnatelj šole za tuje jezike v Tokio. Nabiralna polja, ki so jo podpisali japonski pravosodni minister, minister za natanje zadeve, naučni in vojni minister, izkazuje znatno svoto.

* **Zlahtna kri.** § 188 hišnega reda ruske carske rodbine so izpremenili in določa, da odlej ne sme noben veliki knez in nobena velika kneginja skleniti zakona z osebo, ki ne pripada vladajoči rodbini ali rodbini enakoga gosposkega rodu. Osvežitev dinastije z zdravom krvjo je torej izključena, degeneracija Romanovcev zagotovljena.

* **Napad na šansonetko.** Ko se je v Peterburgu priljubljena šansonetka Jahlonskaja predvčerajšnjim zvečer vračala iz varietéja, jo je napadel njen mož in ji izlil z ostronabrušenim steklom desno oko. Onesveščeno so jo prenesli v bolnišnico, kjer je skoro pobesnela vsled spalnega obraza. Mož, ki so ga bili pred več leti poslali v Sibirijo, odkoder se je brez policijskega dovoljenja vrnil, da popači nezvesto ženo, so zaprli.

* **Most se je porušil,** kakor poročajo iz Curiha, v torek zvečer 10 km od St. Morica, ter pokopal pod seboj 25 delavcev. Dolej so izkopali 12 mrtvecev; 10 delavcev je težko ranjenih. Most je bil šele v stavbi. Uvedena je preiskava, da se dožene vzrok nesreče.

* **Nemško-angleška špionaža.** Iz Kiela poročajo 29. t. m.: Včeraj je zbujal sum danski motorni ribiški čoln „Delphin“, ker se je neprestano gibal v bližini nemške vojne mornarice, ki je imela tamkaj vaje. Ko je odveslal proti večeru čoln v Kiel, so z bojne ladje sporočili v Kiel povelje, da sumljivi čoln zaustavi in preišče. Vsled tega se je podalo danes več policijskih uradnikov s parnikom za čolnom. Policijski uradniki so preiskali čoln, na katerem sta bila dva Angleža in lastnik čolna neki Danec. Angleža sta se odločno izjavila, da potujeta za zabavo in nameravata iti v Kodanj. Govori se, da je motorni čoln opazoval zadnje dni sonderburško in flensburško vojske. Ni še dokazano, če gre tu za špionažo. „Berliner Tageblatt“ poroča, da ne gre v tem slučaju za opazovanje obmorskih utrd, ampak za opazovanje vaj in taktike, ki jo uporablja nemška mornarica pred bitko, tekom bitke in po bitki. Zelo lahko je mogoče, da nadarjen pomorski častnik s parnika, ki se nahaja blizu ladjevja, dela po gibaju posameznih ladij prave in dobre zaključke glede nemške pomorske taktike. Za opazovanje utrd ni v tem slučaju vzroka, ker niso v Kieldu zadnji čas postavili nobene važnejše utrdbe. Ravno tako ne more biti razširjenje severnega kanala predmet tuje špionaže. Poluradno poročilo zatrjuje, da niso niti čolna zaplenili, niti ljudi zaprli.

* **Socialistično čiščenje.** Zdravstveni komisar sodrug Kraft v Milwaukee, proti kateremu so ondodni zdravniki, ko je bil imenovan, zagnali velikanski hrup, je odkril nezasišano nesnago v tamošnjih slaščičarnah. Ogronne množine izdelkov je dal zapleniti, na tisoče kilogramov uničiti. Zdravstveni urad je izdal stroge odredbe glede snage v teh zavodih; nadomestiti lesene posode s kovinskimi, mize preplesti s cinkom, predpisane so bele delovne obleke, kajenje in zvečenje tobaka v delavnicah je prepovedano. Tudi kapitalistično časopisje je vsled ozirov na svoje čitatelje pozdravilo te odredbe, kar ga ne bo motilo, da bo čez čas z gnojnic in obrekovanji obmetalo socialistično mestno upravo.

* **Maoriška princesinja o ljubezni.** V Londonu biva ravnokar eksotična princesinja, Maggi Papatua, iz kraljevskega rodu, ki vlada že v 32. generaciji v Novi Zelandiji. Te dni jo je obiskal angleški časnikar in jo vprašal, kakšen vtis je napravila na njo angleška kultura. „Učila sem se doma“, je dejala, „angleško zgodovino in jezik, odkar sem pa pred tremi meseci prvokrat stopila na angleška tla, sem še veliko več videla nego se sicer najde v knjigah. Velike, mirne hiše mi govore, da so dostojne angleškega značaja. Njihova molčečnost je vznemirila. Spominjam se, da sem kot otrok hodila doma sanjajoč po gozdovih, najraje tam, kjer raste najvišje dreve. Tudi zdaj, ko hodim po londonskih ulicah imam občutek, kakor da sanjam. Angleži so značajni ljudje, ki jih častihlepnost tira do velikih reči. Ali vendar imajo tudi svoje napačne in marsikaj v tej deželi mi ni bilo prav nič všeč; tako njihova ljubezen. Angleži se posmehujejo ljubezni. Splošno mislijo, da sta dva mlada človeka zelo nesposobna, ako gojita resna in iskrena čuvstva drug za drugega. Jaz sem bila mnogo v tukajšnji družbi in sem videla, kako se mladi svet krasno zabava ob takozvanih „flirtih“. Nasprotno sem pa slišala govoriti mladoporočeno lady: „O, jaz ga imam prav rada, ali vendar imam še rajši njegov denar“. Kot maoriška ženska ne razumen takih besedi. Ljubezen in zakon sta nam sveti reči. Saj je vendar vsa naša paganska vera en sam simbol ljubezni, ker po njenem nauku je nastal svet z vsemi stvarmi iz objema neba in zemlje. Ko se pri nas deklica omoži, se snidejo vsi sorodniki ženina in neveste, pred katerimi potem ona slovesno objubi, da bo žrtvovala vse življenje možu in otrokom. Ženo še vedno čislajo in tudi volilno vprašanje je pri nas rešeno, ker imajo v Novi Zelandiji tudi ženske volilno pravico. Hotela bi izpregovoriti še eno besedo o grdi lastnosti, ki je zelo v navadi v tukajšnji deželi, to je o hinavščini. Maori tega ne poznamo. To prihaja mogoče od tod, kar dalje časa obvarujemo svoje detinstvo, ker nas tako zgodaj ne hvalijo in ne kaznujejo in ne ravnaajo že z otroci tako resno kakor z odraslimi. Angleška je krasna dežela, ali velika mesta v nji so frivolna. Že zopet hrepenim po priprosti

družbi svojih rojakov, kajti življenje Maorov morda ni tako bogato zunanjih dogodkov, ali mi smo pri tem nedvomno srečnejši.“

* **Ljudožrel.** Iz Bejne v Kongu poročajo, da so afrikanski kanibali zaklali in pojedli dva služabnika angleškega konzula Mackie. — Prvi sluga je bil moral na potovanju zaostati, ker je zbolel, drugi je ostal pri njem, da bi mu stregel. Oba sta postala žrtvi kanibalstva.

Maročansko vprašanje.

Pogajanje zaradi maročanskega vprašanja, ki je bilo prekinjeno, prihaja zopet nekako v tir.

Francoski poslanik Cambon se je vrnil v Berolin in ima določene instrukcije svoje vlade s seboj. Pred odhodom ga je bil sprejel ministrski predsednik Caillaux, ki mu je nedvomno dal še posebna navodila. Konference se bodo torej nadaljevale, ali bilo bi popolnoma neplodno ugibati, kako se bodo končale. Nikakor se ne more reči, da je položaj posebno jasn. Še danes se ne ve, kaj ponujata in kaj zahtevata Francija in Nemčija druga od druge in Cambon ima ravno nalog, da zahteva od nemške vlade pojasnila. Večje težave pa dela stališče Anglije, ki nikakor ne zaupa Nemčiji ter ljubosumno zasleduje vsak njen korak in vsako besedo. Povrh pa prihajajo glasovi tudi od drugih držav, ki bi pri tej priliki tudi radi pogoltnile kakšen kos zemlje v Afriki.

Kakor smo že javili, sklicuje nemška socialna demokracija za nedeljo velik shod v treptovski park v Berlinu, ki ima namen demonstrirati proti vojnemu hujskanju. Za govornike bo postavljenih deset odrov. Pričakuje se velikanska udeležba.

O sedanjem položaju poročajo sledeče vesti:

Pariz, 31. avgusta. Poslanik Cambon ima nalog zahtevati od Nemčije, da pojasni svoje stališče v maročanskem vprašanju z največjo točnostjo. Opozoriti ima na znatne kompenzacije, ki jih Francija ponuja v Kongu, ki pa jih maročanska vlada smatra za višek koncesij, združljivih z interesi in z ugledom Francije. — Casopisje komentira oficijelno izjavo in pravi, da je razvoj afere v rokah Nemčije. Če hoče pošteno spravo, mora povedati, kaj hoče dati za to, kar ima dobiti od Francije. To pa mora biti pismeno, da ne bo pozneje kakšnega nespornostnega. Cambon naj ne govori o Kongu, dokler nima na podlagi nedvoljivega spisa gotovosti da je zahtevam Francije v Maroku zadoščeno.

Pariz, 31. avgusta. Dve stotnji petega ženijskega polka sta dobili ukaz, da odideta v Maroko, kjer imata graditi železnico od Casablanca v Rabat.

Berolin, 31. avgusta. Neki shod, na katerem so bili prisotni raznih meščanskih strank, je sprejel resolucijo, ki zahteva od vlade, da odločno varuje nemške interese v Maroku.

Rim, 31. avgusta. „Stampa“, ki ima zveze z Giolittijem, zatrjuje, da je italijanska vlada v Parizu, Berlinu in Londonu naznanila, da zahteva odškodnino, če bi bila algejska pogodba razveljavljena. (Algejska pogodba ne bo le razveljavljena, ampak lahko se pravi, da je že raztrgana.)

London, 31. avgusta. V angleških krogih se zopet priporoča, da se skliče konferenca vseh držav, ki so interesirane v Afriki, da se trajno uredi posestne razmere. Znano je, da ne mara Nemčija nič slišati o taki konferenci.

Ljubljana in Kranjsko.

— Vse prijatelje našega lista prosimo, da posvete zadnje dni v mesecu neumornemu delu za „Zarjo“. Vsak mesec nam mora dovesti novih naročnikov. Uresničiti se mora parola: Vsak delavec bodi naročnik delavskega glasila!

— **Izlet Tržačanov** je vlada zopet prepovedala. Stvar je zelo sitna v vsakem oziru, ali pomagati se ne da nič, zakaj v Trstu se je res primerilo zopet nekoliko slučajev kolere. Zanesena je pač od zunaj in v Trstu samem ni legla te bolezni, ali nevarnost se ne da tajiti, pa tudi prirediteljem v Trstu in v Ljubljani ne prihaja na misel, da bi prevzeli odgovornost za posledice, ki se ne dajo prerokovati. Ljubo ali neljubo — izlet mora za sedaj zopet odpasti. Razume se, da je zbudila prepoved med ljubljanskimi delavci splošno obžalovanje, zakaj tako kratek čas pred izletom ni nihče pričakoval zapreke. Tudi materialna škoda prepovedi je velika, ker so mnoge priprave za poznejši čas že brezpomembne. Vendar to ne bi bila glavna reč. Najbolj neugodno je to, da sedaj za enkrat ni sestanka, katerega so se že veselili tržaški in ljubljanski sodruzi. Ker je prišla prepoved šele zadnje uro, ne moremo ta hip nič drugega, kakor da jo objavimo. Ljubljanski in tržaški odbor se morata šele dogovoriti, kaj bo pozneje. V prvi vrsti je to seveda odvisno od tega, kdaj bo kolera v Trstu zatrla, v drugi pa od tega, kako morejo tržaški sodruzi razpolagati s svojim časom. Kar se bo sklenilo, bomo seveda naznanili.

— „Slovenec“ je svinja. Kdor podtika, česar ne more dokazati, je svinja. „Slovenec“ je lump, „Slovenec“ je falot, „Slovenec“ je baraba, „Slovenec“ je prešič, „Slovenec“ je tolovaj. Vse to prenaša slavni katoliški list, vse to ne vzmira iz tistih, ki mu polnijo korita, vse to ne ovira, da dobiva „Slovenec“ ljubljanske in rimske žegne. Zdemoralizirani falot iz katoliške tiskarne naj se nikar ne umika. Mi nismo vprašali, kdo je podkupoval, kajti za sladkorni kartel, za Friedmana itd. ne moremo tožiti. Baraba iz katoliške tiskarne naj pove, kdo je bil podkupljen. To smo vprašali; in če „Slovenec“ ne bi bil navaden bandit, če bi imel „Slovenec“ za dva vinarja poštenja v sebi, če ne bi bil „Slovenec“ že tako zalumpnan, da ne more živeti brez tolovajskih terjenskih obrekovanj, tedaj bi odgovoril na naše vprašanje, ali pa vsaj dejal, da se je prenašal. Ampak „Slovenec“ ima svojo „katoliško“ moralo. „Slovenec“ je veren učenec l'gorjanskega nauka. „Slovenec“ je izurjen rokomavhar, pa misli, če bo zapeljal vlak svojih tolovajstev na drug tir, da ljudje tega ne bodo opazili. Ali lump nam ne vidi. Še enkrat: Z imeni na dan! Kateri socialni demokrat je bil podkupljen od sladkornega, petrolejskega, železnega ali od drugih kartelov ali od Friedmana? Če se upaš trditi, moraš vedeti. Torej! Odpri umazani gobec, pa povej! Če ne odgovoriš jasno, določeno, kar vprašujemo, si kljub svojemu hinavskemu sklicevanju na katoličanstvo in krščanstvo navaden lump, navadna svinja, navadna baraba, navaden tolovaj. Niti toliko pravice nimaš, da bi se primerjal s hajdukom iz bosanskih gora. Binaldini je bil v primeri s teboj kavalir.

— **Priletel ljudskošolskega pouka.** Šolsko leto 1911/1912 se prične na mestnih ljudskih šolah ljubljanskih dne 16. septembra 1911. Vpisavalo se bo dne 13., 14. in 15. septembra 1911 v šolskih poslopih, to je: za I. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju v Komenskega ulici št. 17; za II. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju na Cojzovi cesti št. 5; za III. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 21, drugo nadst. za IV. mestno deško ljudsko šolo v novem šolskem poslopiju na Prulah št. 13; za mestno trirazrednico na Barju v šolskem poslopiju na Karolinski zemlji št. 40; za mestno nemško deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 21 pri tleh; za mestno slovensko dekliško osemrazrednico v šolskem poslopiju na sv. Jakoba trgu št. 1; za mestno nemško dekliško osemrazrednico v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 19. — V novo IV. mestno deško ljudsko šolo se bodo sprejemali dečki iz II. okraja (sv. Jakob) ljubljanskega mesta do Tranče, dalje iz predkrajev Hradskega vasi in Dolenjske ceste in iz severne polovice Karolinske zemlje, končno iz Kuhnove in Domo-branske ceste ter iz vzhodne polovice Streliške ulice. Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani, se v mestne šole ne bodo sprejemali. — Na obhodu mestnih slovenskih otroških vrtec se prične šolsko leto 1911/1912 dne 16. septembra 1911. Vpisavalo se bo v šolskih prostorih na Zaloški cesti in v Cerkveni ulici dne 15. sept. 1911, dopoldne.

— **Razmere pri 17. pehotnem polku.** O surovosti posameznih častnikov pri 17. pehotnem polku je Vaš cenj. list izpregovoril že marsikatero resnično. Da je službovanje pri tem polku res nezno, smo se prepričali na letošnjih vajah. Naš polk je šel iz Celovca, preko Podgore, čez Ljubelj na Kranjsko. Vzlic napornemu potu pa s nam menažo prav pošteno skrajšali, in s tehtnico v roki smo se ponovno prepričali, da je dobival vsak mož le poreljo 8 do 12 dekagramov mesa — v očitnem nasprotju z vsemi predpisi. Ob nedeljah, ki so na vajah edini dnevi, namenjeni počitku in oddihu, smo morali nastopiti ob pol 9. v popolni opremi. Ob 10. smo dobili dovoljenje za izhod. Kdor pa misli da smo bili sedaj prosti, se grdo moti. Od 10. naprej je bilo izplačevanje in razdeljevanje kruha, tako da nismo prišli zlepa do svojega miru. Tudi sicer so rezervniki bili izpostavljeni najrazno vrstnejšim šikanam in sitnostim: 5 dni pred koncem vaje smo si morali ostriči lase na 11 milimetrov, za štiridnevno porabo čaš smo morali plačati po 20 vinarjev. Vrh vseh teh očividnih nerednosti in nepravilnosti pa še surovo obnašanje častnikov. Zlasti se je odlikoval nadporočnik Beinfeld od 7. stotnije, ki je nedavno brez povoda dvakrat sunil nekega prostaka pred vso fronto. Kaj čuda, da je bila ob neprestanih žalitvah nezadovoljnost med moštvo od dne do dne večja? — Vojaško poveljstvo je izdalo ukaz, da se na pritožbe časopisov ni ozirati. Mislimo pa, da je ljudstvo, ki donša ogromne žrtve za militarizem, opravljeno izvedeti, kako škandalozno je ravnanje na moštvo. Tudi je tisto jahanje na visokem konjičku, s katerim se postavljajo vojaške oblasti, precej neokusno. Kajti najmanj, kar sme ljudstvo od vojaške oblasti zahtevati, je to, da se njegov denar ne trati za nesmiselno trpinčenje in preganjanje vojakov!

Več rezervnikov.

— **Na ljubljanskem trgu** se je zadnje tedne vse tako podražilo, da delavski ljudje le

ogledujejo jerbese, kupiti si pa skoro ne upajo ničesar. Vsak dan nam dohaja cela vrsta dopisov, kjer delavske žene tarnajo nad neprestano naraščajočo draginjo. Neka žena iz Vodmata piše med drugim: „Kaj bo, če pojde tako naprej? En krompir — en krajcar, dva krompirja — štiri vinarje! Dva petršiljka — en krajcar, štiri petršiljke — 4 vinarje. Smejala sem se — pa jokala obenem. Kam pelje to? Salata, sploh zelenjad bo za delavca kar nekaj nedosegljivega.“ — Delavčeva žena iz kolodvorskega okraja ogorčeno piše: „Povejte v „Zarji“, da se mestni magistrat prav nič ne briga, kaj se godi na trgu. Po mojih mislih bi bila dolžnost občine, da poseže vmes. Očlovek se boji na trg, saj ve, da gre zastoj. Kaj pa hočeš kupiti, ko za vsako malenkost zahtevajo vsak dan par krajcarjev več.“ — Železniškega sprevodnika žena poroča: „Kako je s prekopovanjem na ljubljanskem trgu? Pred par dnevi je pripeljala kmetica par jerbasov jajc. Obstopile so jo prekopovalke (branjevke) pa so kar pokupile — me druge, ki hodimo za vsak dan sproti nakupovat, smo se obrisale pod nosom. Pritožila sem se pri tržnem pregledniku, ki je pa skomignil z rameni, češ: ne morem pomagati, ob 9. že lahko prekopijo branjevke, kar le želijo.“ — Itd. itd. Lahko bi vsak dan popisali pol „Zarje“, pa kaj pomaga? Na magistratu sedi od vlade postavljen komisar, ki vrši birokratično svojo dolžnost. Obč. sveta najbrže še dolgo ne bode skupaj — po zaslugi naših klerikalcev. Kam naj gre tozadevna pritožba — kdo naj napravi remediuro? Če bi obč. svet bil konstituiran, bi lahko določil, naj se prekopuje ob 10. ali ob 11. Tudi bi bila mogoča marsikaka olajšava glede užitnine. Občinski svet bi tudi tako pri ces. kr. deželni vladi kakor pri c. kr. osrednji vladi storil korake, da bi se omilila marsikaka trda določba. Socialni demokratje imamo sicer le enega obč. svetovaleca. Vemo pa, da bi ta vse pritožbe, ki nam danes prihajajo v uradništvo, predložil z vsem potrebnim povdankom na onem mestu, kjer bi to moralo zaleži. Seveda bi bila tudi dolžnost g. Laschana, da se vsaj nekoliko pobriga za ljubljanski trg, da vsaj malo poizve, kako drago morajo ljubljanski prebivalci plačevati svoje potrebe. Mogoče bi tudi g. Laschan nekoliko lahko pripomogel, da se omili sedanje stanje.

— **Skupščina „Ciril in Metodove družbe“.** Letošnja skupščina „Ciril in Metodove družbe“ bo 10. septembra v Tržiču v Basteljnovi gostilni.

— **V mestni klavnicel** so zaklali od 13. avgusta do 20. avgusta 63 volov, 4 bike, 12 krav, 134 prašičev, 174 telet in 11 kostrunov. Vpeljalo se je 496 kg mesa, zaklane živine pa 3 prašiče, 35 telet in 1 kostruna.

— **Vič-Glince.** V soboto zvečer ob 8. bo sestanek sodrugov v gostilni „Amerika“. Pridite vsi točno! Dnevni red važen.

— **Iz Šiške.** Precej smo že razširili naš delavski dnevnik v naši občini, pa še v se pre malo. Še vidimo delavske žene in delavce, naj bodo že železničarji ali pa pripadniki drugih strok, kateri kupujejo druge liste, ki so z vsem svojim delom nasprotni težnjam delavskega ljudstva. Torej: na delo, da ne bo delavske družine, kjer ne bi bila „Zarja“ doma.

— **Občinske volitve v Spod. Šiški.** Nekatere kroge v Šiški strašno skrbi, kako bo v Šiški ob volitvah v občinski odbor. Po naših mislih je vse prav jasno. Delavsko občino ne more upravljati noben drug kot delavec. Kapitalisti, magnatarji pač nimajo interesa na tem, kako se bo revežem godilo. Delavci skupaj — gospoda skupaj!

— **Sreča v nesreči.** (Dopis iz Dovjega). Na cesti med Dovjem in Kranjsko goro ob drugem železniškem prelazu bi se bila v nedeljo kmalo zgodila velika avtomobilska nezgoda. Gasserjev avtomobil iz Tržiča, v katerem je sedelo poleg šoferja in lastnika še troje žensk, je vozil v hitrem tempu proti prelazu. Dočim je bila pregraja tostran proge odprta, je bila druga spuščena in je zapirala cesto. Avtomobil se je s silo zaletel vanjo, da je odskočila kvišku nad glavami oseb v avtomobilu, ne da bi koga zadela. — Čuvaj v čuvajnici št. 20 je izpolnil svojo dolžnost. Odprl je po odhodu vlaka cestno pregrajo; da je ostala pregraja onikraj proge vsled hibe v mehanizmu zaprta, ni mogel od več sto metrov oddaljene čuvajnice opaziti. Njega ne zadene nobena odgovornost. Pač pa je odgovorna železniška uprava, ki je iz lahkomišelnosti varčnosti pred časom opustila odnotno čuvajnico in naložila zapiranje pregraje sosednji čuvajnici, ki je več sto metrov oddaljena od prelaza.

— **Malopriden sin.** Petindvajsetletni tesarški pomočnik Franc Triler iz Strazišča je prišel zadnje dni vinjen domov in se je začel kregati s svojo materjo. Bil je tako razburjen, da je vzel samokres in je z njim ustrelil zunaj pred hišo. Nato se je vrnil v hišo in je zopet grozil s samokresom materi in sestri. Le s težavo so mu domači izvilili orožje (in ga pahnili iz hiše, zaklenivši za njim vrata). Besen je pograbil vsled tega Triler poleno in je razbijal z njim po vratih. Potem pa je šel v očetov hlev in je zadal 300 K vredni kobili

dolgo in precej globoko rano z ostro nabrušenim nožem.

— **Pretep na „žeganju“.** Ob priliki cerkvene slavnosti, v občini Marijin Dol, je popivalo tamkaj šest fantov iz ondote okolice. Okoli dveh popoldne so zapustili gostilno in se postavili na cesti pred krčmo. Eden od njih pokliče popivajočega posestnikovega sina Ivana Pelnevarja iz Hrastja na cesto. Pelnevar gre nič hudega sluteč za fantom. Ko pa stopi na cesto, ga napadejo fantje, ga vržejo na tla in ga s pestmi tako obdelujejo, da so ga morali težko poškodovanega peljati z vozom domov.

— **Elektroklinematograf „Ideal“.** Danes večer smeja z izbranimi slikami, med temi: Plesalka Žive, indska legenda z Napierkovsko v glavni vlogi in velekomične slike: Rozalija sita življenja, Moritz-dojilja (Prince), in Maks je našel nevesto (Linder). Za jutri se je posrečilo ravnateljstvu pridobiti si ameriško senzacijo: „Največji Turnier Cowboyev in Indijancev“, namesto že amonirane drame: Plesalnika-tuna, ki jo je cenzura prepovedala.

Štajersko.

— **Napad cestnih roparjev.** Ko se je vračal 27. t. m. posestnikov sin Miha Dolganč iz Celja proti domu, so ga napadli na cesti trije lopovi. Dva sta ga držala in mu vzela uro z verižico in denarnico, tretji ga je pa tolkel s samokresom po glavi, tako da se je Dolganč težko ranjen komaj privlekel do svojega doma, kjer se je brez zavesti zgrudil na tla.

— **V plamenu izgubil življenje.** Iz Radgone poročajo: V ponedeljek ob 6. jutraj je nastal ogenj v kajži Ivana Ploja, po domače Krišana, ki je do tal uničil hišo, kakor tudi vso hišno opravo in letošnjo žetev. Vsled pomanjkanja vode niso mogli rešiti s slamo kritega poslopja. Ogenj je zanetil baje iz maščevanja stari tast Golob, ki je tudi sam zgorel. Ko so ljudje pospravljali po pogorišču, je padlo na pol sežgano Golobovo truplo na pod. Ne ve se, da ji je prišel v plamen svojevolično ali po nesreči.

— **Tatvina na sejmu.** Posestnik Hriberšek na Rečici je prodal 29. t. m. na živinskem sejmu v Žalcu par volov, za katere je dobil tri stokronske bankovce. Denar mu je pa neznan tat ukradel.

— **Nesreča na železnici.** V bolnici v Slovenjem Gradcu je umrl železniški delavec Tomaž Dornier iz Skal. Pri premikanju s premogom naloženih vagonov na postaji Skale pri Velenju je padel pod kolesa vagona. Ponesrečenec je bil neoženjen in star 26 let.

— **Zadruga trgovcev** v sodnem okraju Laško je sklenila na svojem občnem zboru dne 28. maja t. l., da se odpravijo vsa novoletna in velikonočna darila kupujočemu občinstvu, češ da ta darila zelo škodujejo trgovcem. Trgovci so te dni prejeli obširno spomenico, ki jih pozivlja, naj sklep zadruge po svojem okraju na stroške zadruge plakatirajo, oziroma inserirajo po tistih časnikih, ki so v njih krajih najbolj razširjeni.

Hrastnik.

— **Predavanje o abstinenci.** V nedeljo 27. avgusta je podružnica steklarjev v Hrastniku priredila predavanje o abstinenci. Sodrugi Horvatek, učitelj iz Maribora, je temeljito obrazložil potrebo boja proti alkoholizmu. Pokazal je s statistiko in pa na slikah, kam vodi pijančevanje. Pojasnil je delo zveze abstinentov ter pozivljal poslušalce, naj se odreko alkoholnih pijač. Govoril pa je tudi o gospodarski emancipaciji delavstva in priporočal delavstvu organizacijo konsumentov v konsumnem društvu.

— **Konsumno društvo rudarjev v Hrastniku** je sklenilo otvoriti pri postaji za svoje člane filialko. O nagibih in vzrokih tega sklepa bomo v eni številki prihodnjega tedna prav obširno poročali, ker so nekateri elementi začeli hudo agitacijo proti temu sklepu, ki je seve napravljen edino v korist društva. Gg. kramarjem in trgovcem seve ta korak „Konz. društva rudarjev“ ni všeč, ali ti gospodje pač niso merodajni za konsumno društvo! Filialka pri postaji je en korak naprej!

— **V hrastniškem rudniku** so čimdalje slabše razmere. Ravnatelj Leiler hoče delavstvo popolnoma pritisniti ob tla. Akord je čimdalje manjši. Od 1 K 80 vin. je padel že na 1 K 30 vin. Delavci v organizacijo!

— **Draginja.** Pomanjkanje mesa se v Hrastniku zelo občuti. Imamo dvoje mesarjev. Logar prodaja po 84 krajcarjev kilogram, v baraki (kemična tovarna) pa po 92 krajcarjev. Seve da mora delavec še prositi, da dobi kosček ostankov za tak drag denar. Logar ima boljše kose za gospodo, v baraki je prav tako. — Kdaj bo boljše?

— **Nezgode.** Frece Anton je v torek 29. avgusta v jami ponesrečil. Odnasli so ga v rudniško bolnico. — 25. t. m. je padel gluhonemi steklarski delavec Jože Benčina na kup stekla in se tako obrezal po obrazu in rokah, da se je vsled izgubljene krvi brez zavesti zgrudil na tla. Prenesli so ga v obupnem stanju v rudniško bolnišnico.

Koroško.

— **Več rezervistov 17. pešpolka** nam javlja: „Mislimi smo, da smo samo rezervisti tarče prenergovnih častnikov, ali odkar smo spoznali, da ravnaajo nekateri gospodje tudi z aktivnimi, celo s podčastniki tako kakor z metlami, se že ne čudimo, da imajo za nas vedno posvke v ustih. Med grobimi oficirji našega kranjskega regimenta se posebno odlikuje major Hrašovec. Ta gospod je pred kratkim nabrnil nekega korporala kar pred zbranim bataljonom, da se je vse čudilo. V sredo na vaji v polku je imel omenjeni korporal v okolici Celovca patroljo, s katero se je moral precej oddaljiti od glavne čete. Gospod major Hrašovec je poveljeval naši partiji. Ko se je vaja prekinila, se je dalo z rogom znamenje, da se ima vse zbrati. „Vergatterung“ v vojaškem jeziku. Mogoče da omenjena patrolja zaradi daljave ni slišala signala, pa da se je nekoliko zakasnila. Rezervisti ne razumemo teh reči tako natančno. Ali vrnila se je na vežbališče in tam se je korporal zgasil pri majorju Hrašovcu. Nam, ki smo bolj civilistične buče, ne gre v glavo, da bi bil gospod major to pozabil. Zato pa smo se kar čudili, ko je vzel dotičnega korporala pred zbranim bataljonom na raport, pa ga ozmerjal, češ da se ni zgasil pri četi ampak v vojašnici ter mu zažugal, da bo zaprt. Raport je stal pet korakov pred bataljonom in drugače je vendar navada in celo predpis, da se podčastniki ne karajo v pričo moštva. Tu smo pa mi, ki smo le „preoblečeni“, poslušali zmerjanje. Korporal je hotel nekaj reči, najbrže se opravičiti, gospod major pa ga je „krepko“ zavrnil: Maul halten! . . . Če ga je res kaznoval, ne vemo, ker so bile nekatere besede bolj tiho izrečene. Če bi ga, bi mu storil krivico. Mi pa smo le veseli, da nismo celo leto v taki „vzgoji“. Še trinajst dni je preveč.

— **Požar v Lipi.** V torek je uničil požar zahodno od Lipe pri Vrbi tri poslopja. Živino so rešili. Ogenj je nastal v dimniku.

— **Smrt v gorah.** Od Sv. Jakoba v Rožu nam poročajo, da so našli na Muheniku v karavankah ubitega 62 let starega ovčarja Ivana Basingerja. Padel je žez 200 metrov globoko pečino in si zdrobil vse ude. Najbrže mu je izpodrsnilo, ko je šel za ovcami.

Trst.

— **Nov mesec** se pričinja in to je prilika, da se pridobe „Zarji“ novi naročniki. Vsi dosedanja čitatelji našega glasila soglašajo, da je to list, ki ga ne bi mogli več pogrešati. Nikakor ne pretiravamo, če pravimo, da čitatelji vsak dan, kadar ima priti „Zarja“, že gledajo na uro. V kratkem času si je list pridobil splošne simpatije. Zato pa je tudi naša naloga, ne le da si ga ohranimo, ampak tudi da pospešimo njegov razvoj. V svojem lastnem interesu moramo skrbeti za to, da se trajno širi krog „Zarjinih“ čitateljev. Saj ne more nobeno sredstvo tako uspešno vzgajati dobre sodruge, kakor dober socialističen dnevnik. To pa je „Zarja“. Zato naj se vsak njen čitatelj ob začetku meseca spomni, da je dolžnost vsakega posameznika pridobivati našemu glasilu nove odjemalce.

— **Sv. M. Magdalena Zgornja.** Pripravljali odbor delavskega izobraževalnega društva vabi vse sodruge in prijatelje izobrazbe na zborovanje, ki bo v soboto ob 8. zvečer v gostilni „Alla Vittoria“. Razpravljalo se bo o zadevah tičočih se ustanovitve tega prepotrebnega kulturnega ognjišča in se bodo predložila v odobritev pravila, ki jih je izdelal pripravljali odbor. Navzoča bosta pri zborovanju tudi deželni in mestni poslanec sd. Perez in sd. Begen. Vsem sodrugom priporočamo, da se udeležijo zborovanja v velikem številu.

— **Trebeče.** Iz te prijazne, zgornje okolišanske vasi smo dobili sledeče pismo: „Slavno uredništvo! Do zadnjih državnozbornskih volitev je imel tržaški politični odbor jugoslovanske soc. dem. stranke o nas nelepno mnenje. Sodrugi v tem odboru so bili prepričani, da med nas še ni padla iskra delavske zavednosti in socialistične ideje. Stalo nas je precej truda, preden smo imenovane sodruge prepričali, da ni tako in šele po dolgem obotavljanju se je priredil na našo željo pri volitvah shod. Sodruga Petijan in Mihevc, ki sta prišla na shod poročat, vam lahko povesta, kako krasno je shod uspel in število socialističnih glasov v sekciji na Opčinah, kjer smo glasovali, je tudi dovolj jasno govorilo o naših idejah. Sedaj čitamo v „Zarji“, kako se pridno vrše shodi po okolici za ustanovitev izobraževalnih društev in danes smo zopet slišali, da se po izletu v Ljubljano ustanovi enako društvo tudi na Vrdeci (Via dello Scoglio). Mi pa vprašamo, zakaj se ne bi ustanovilo enako društvo tudi pri nas? Tudi pri nas so delavci siti gostiln, tudi tu je veliko hrepenenja po izobrazbi in lepo bi bilo število članov takega društva. Vemo, da vam ne bi bilo prijetno, ako bi se obračali do vas s tako prošnjo. Ampak čeravno ne še popolnoma organizirani, vendar kot zvesti sodrugi sodrugov in vneti pristaši socialistične ideje želimo, da se ustanovi enako društvo tudi pri nas. Pola-

Naročajte, ponudite, zahtevajte in pijte samo Tolstovrško slatino,

ki je edina slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislava voda. Od vsakega zaboja plača podjetje v narodne namene in organizacije 20 v, kamor naročnik določi. **Maslov: Tolstovrška slatina, pošta Guštanj, Koroško, kjer je tudi gostilna, letovišče in prenočišče.** Svoji k svojim!

gamo torej na srce za to poklicanem sodrugom, da naši želji ustrezajo v najkrajšem času.

To pismo je bilo naslovljeno na tržaškega dopisnika „Zarje“. Ta pa je tudi osebno udeležen pri snovanju delavskih izobraževalnih društev po okolici. Zato zagotavlja trebenjskim sodrugom, da se na Trebče ni pozabilo in da se bo tudi tam in sicer prav kmalu začelo s pripravljalnim delom. Toda zahtev iz okolice po takih društvih je toliko, da bodo morali sodrugi pač nekoliko potrpeti. Vrsta pa pride na vse. Dotedaj naj pa sodrugi le pridno vrše pripravljalno agitacijo, ki ima nalogo pridobiti veliko sotrudnikov pri našem delu.

V vlaklu je umrl. Iz umobolnice v Trstu so peljali tri umobolne v goriško umobolnico, ker spadajo na Goriško. Med potjo je bil eden precej nemiren, prišlo mu je slabo in nenadoma je umrl. Namesto v nemirno umobolnico so ga odnesli na mirno goriško pokopališče. Doma je iz Križa na Vipavskem. Piše se Bržan Karel.

Težka neizgoda pri delu. 24 letni tesar v ladjedelnici v Trzinu Roman Loncar, stanujoč v Trstu v ulici Dante Alighieri št. 22 je padel predvčerajšnjem tako nesrečno z odra, da si je zlomil črepanjo. Ponesrečenec se bori s smrtjo in leži v mestni bolnišnici.

Pošljite naročnino, če je še niste!

ZADNJE VESTI.

Davek na žganje.

Dunaj, 1. septembra. Finančni minister je predložil poslanski zbornici vladno predlogo o zvišanju kontingentnega žganja za dobo 1911/12. Načrt odkazuje novim združenim žgalnicam maksimalne deleže 275 hl, drugim novim žganjarnam največ po 150 oz. 120 hektolitrov. V to svrhu se dosedanjim poljedelskim žganjarnam, ki so imele odkazan kontingent iznad 600 hektolitrov, zmanjša za poldrug odstotek, obrtnim žganjarnam pa skupaj za 800 hektolitrov.

Knez Thun pri cesarju.

Ischl, 31. avgusta. Cesar je sprejel ob 11. dopoldne namestnika kneza Thuna v posebni avdijenci, ki je trajala polno uro. Knez Thun je poročal cesarju o položaju in gospodarskih razmerah na Češkem.

Komisija za kontrolo drž. dolgov.

Dunaj, 31. avgusta. Novoizvoljena komisija se je konstituirala sledeče: za predsednika je izvoljen član gosposke zbornice baron Czedik, za podpredsednika pa bar. Fuchs. Posl. Mastalka je zahteval, da se pri prihodnjih volitvah ne bo oziralo kakor doslej samo na nemške stranke, temveč tudi na druge skupine.

Krščansko-socialni konec.

Dunaj, 1. septembra. Včeraj je bila skupna seja dunajskega vodstva krščansko-socialne stranke z meščanskim klubom obč. sveta pod predsedstvom obč. svetnika Leop. Steinerja. Vsi govorniki so naglašali, da bodi stranka samostojna dunajska stranka (misel „državne“ stranke je šla že v franje!) Značilno je, da se je Weiskirchner, ki se je usiljivo ponujal za voditelja, moral umakniti. Tudi drugi krščansko-socialni velikaši kot Pattai se niso udeležili seje.

Špitalska mizerija na Dunaju.

Dunaj, 31. avgusta. Danes je bilo v predsedstvu ministrskega sveta posvetovanje o dunajskem špitalskem vprašanju pod predsedstvom ministrskega predsednika. Posvetovanja so se udeležili naučni, notranji in finančni minister in referentje.

Protest tridentinskega občinskega sveta.

Trident, 1. septembra. Tridentinski občinski svet je v včerajšnji seji protestiral proti namestništvu, ki je razveljavilo volitev župana. Sklenil je pritožbo na notranje ministrstvo, in če bo treba na upravno sodišče. Začasno vodi mestno upravo od vlade potrjen komisar.

Nezgodna na morju.

Trst, 31. avgusta. Danes sta trčila v Franc. Jožefovi luki pri Sv. Andreju lokalna parnika „Lampo“ in „San Giusto“, ki opravljata obrežno vožnjo med Trstom in Koprjem. V sled sunka sta padla dva potnika v morje, a so ju nepoškodovano potegnili iz vode. Tudi parnika sta nepoškodovano in sta nadaljevala vožnjo. Pristaniška oblast je odredila preiskavo.

Ponarejeni stokronski bankovci.

Dunaj, 1. septembra. Tu krožijo veliki množini ponarejeni stokronski

bankovci, ki jih celo denarnih manipulacij vajene osebe težko ločijo od pravih. Uvedena je kazenska preiskava.

Ogrska obstrukcija proti brambnim predlogom.

Budimpešta, 31. avgusta. Na današnji seji je opozicija po prvem poimenskem glasovanju umaknila nadaljnjih pet poimenskih glasovanj in se je nadaljevala razprava o brambnih predlogih. Poslanec Antal (vladna stranka) izjavi, da je njegovo opazko o obstrukciji opozicija izrabila za vihar umetnega ogorčenja in spominja, da še ni dolgo, ko se je tudi Justh javno priznaval še za nasprotnika obstrukcije. Nato je v triurnem govoru branil brambne predloge.

Kolera na Ogrskem.

Budimpešta, 31. avgusta. Poleg poštnega uslužbenca Mesaroša, pri katerem so se pokazali včeraj kolerozni znaki, so prepeljali danes v infekcijsko bolnico dninarja Bargaa. Zdravstveno stanje delavca Szabo, ki je obolel za kolero, se je izboljšalo.

Spopad na srbsko-turški meji.

Belgrad, 1. septembra. Iz Ristovca poročajo, da je bil na srbsko-turški meji med turškimi vojaki in srbsko obmejno stražo krvav spopad. Na obeh straneh je bilo več oseb ubitih in ranjenih.

Kolera na Turškem.

Carigrad, 31. avgusta. Danes je obolelo 52 ljudi za kolero in 26 jih je umrlo. Epidemija se razširja po Bosporu in po predmestju Bujukdere.

Nove luke.

Solun, 1. septembra. V kratkem se prične študije o zgradbi nove luke v San Giovanni di Medua. Pogodba za zgradbo nove luke v Rodostu je bila včeraj podpisana.

Povratak inženirja Richterja.

Solun, 31. avgusta. Inženir Richter je sredi dneva prišel v spremljevalni poročnik Wahja bega. Po zglasitvi se je ustavil v hiši nekega Nemca, kjer se odpočije za povratak v domovino, ker je zelo utrujen. Močno je trpel pod večnimi grožnjami roparjev, ki so izprva lepo ravnali z njim, a pozneje so ga naravnost mučili. Richter pripoveduje, da je že obupal nad svojo osvoboditvijo. O kraju, kjer je bil vjet, in o doživljajih Richterja trdovratno molči. O turških oblastojah se izraža zelo pohvalno in pravi, da so mu šle na poti iz Ellassone v Solun zelo na roko.

Jena, 1. septembra. Inženir Richter je povprašal brzojavno tukajšnjega profesorja po svoji ženi. Richterja soproga biva v Jeni, kjer je 17. julija porodila hčerko.

Most se je porušil.

(Glej novice).

Zeneva, 31. avgusta. Most, ki se je včeraj porušil pri Brailu v bližini Sv. Morica, je bil namenjen železnici iz Sv. Morica v Schuls. Gradil se je iz kamna čez valmelsko žrelo, ki je 50 metrov globoko. Po valmelski dolini teče reka In. Delavci so ravno dokončali delo, ko se je zgodila katastrofa. Skoraj vsi so bili še na odru. Doselej so potegnili 15 mrtvih in 10 težko ranjenih izpod razvalin. Vseh delavcev je bilo 30. Skoraj vsi so Italijani in večinoma oženjeni.

Draginjske revolte na Francoskem.

Pariz, 1. septembra. Draginjski nemiri v severno-francoskih mestih dobivajo zmerom resnejši značaj. V Douai je zahtevalo več sto ženskih in moških od občinskega sveta, da resno nastopi zoper naraščajočo draginjo. Občinski svet je sprejel predlog za odpravo carine na meso in na druga živila. Mnogi pa se s tem ni zadovoljila in je nadaljevala z demonstracijami. Aretacija ženskih je med mobeškimi rudarji povzročila hudo razburjenje in groze s stavko.

Pariz, 1. septembra. V Valenciennes se je več trgovcev pismeno obvezalo, da bodo prodajali blago po cenah, ki jih določijo delavci. Nekaj trgovcev je zaprlo trgovine. Mesarji ne koljejo več. V Frames je množica oplenila neko trgovino.

Govor angleškega ministra.

Berolin, 31. avgusta. Z Angleškega poročajo o govoru, ki ga je imel minister Lloyd-George predvčerajšnjem pri neki slovesnosti, pri kateri je omenil zadnje izgrede na Angleškem, pa je podal razlaganje, ki je v ministrskih ustih vsekakor zelo zanimivo. Lloyd-George je dejal: Množice ljudi imamo v tej deželi, ki kljub najtršemu delu ne morejo toliko zaslužiti, da bi si ohranili življenje. Pa imamo druge ljudi, ki ne delajo, ne sejejo, ne predejo pa imajo vendar obilice vseh dobrot tega sveta. Dokler bodo take razmere, dotlej

bodo tudi upori. Lahko bi se dejalo, da hujškam en razred zoper drugega. Ali to ni nič drugega kakor zastarela, obrabljena fraza. Upozarjati javnost na neenakost, ki vlada v sedanjem življenju, ni zločin. Ali reči moram da je naša družba nujno potrebna najhitrejših reform. Bogatini naj bi vendar enkrat poskusili le šest mesecev živeti ob zaslužku, s katerim se morajo zadovoljevati milijoninji-hovih someščanov. To bi jih že ozdravilo! Ravno kar je dežela preživela katastrofo, ki bi bila lahko postala usodepolna za vso deželo. (Železničarski štrajk). Če zdaj ni pripravljena, da resno preišče vzroke, tedaj postane prihodnja delavska revolucija veliko hujša. Sedanje razmere so take, da jih ni več prenašati. Če hoče cerkev izpolniti svojo pravo nalogo, bi morala nastopiti za ljudstvo, preden bo prepozno.

Novo portugalsko ministrstvo.

Lizbona, 1. septembra. Duarte Leita je odklonil sestavo novega kabineta; novo vlado sestavi najbrž Brito Cavachio.

Belgijska mobilizacija.

Bruselj, 31. avgustal. Uradno se odločno zanikujejo z Angleškega razširjane vesti o mobilizaciji v Belgiji. V trdnjavo Namur je pač predvčerajšnjem prišlo šestdeset topov s potrebnim strelivom. Ali s tem se le izvršuje ukaz vojnega ministra o oboroženju obmejnih utrd v dobi miru. Mobilizacije ni v Belgiji nobene.

Mornarska stavka na Ruskem.

Peterburg, 31. avgusta. Stavka mornarjev, ki je izbruhnila v Odesi, se močno razširja. Tudi osobe na ladjah, ki vozijo po Dnjepru, se je pridružilo. Stavkujoči so zelo razburjeni, ker hoče mestni glavar Tolmačov v Odesi siloma zatreti stavko in je mornarjem prepovedal shod.

Boji v Afriki.

Berolin, 31. avgusta. Iz Tangerja poročajo, da se opaža med plemenom Ksimat, ki prebiva v bližini Agadir, nemirno gibanje. Boje se, da pride do vstaje. Na čelu gibanja sta brata Su Mohamed iz Imana. Povod nemir so baje pogajanja med Nemci iz Agadir in domačini. Nemci bi radi nakupili zemljišče; nekaterim domačinom je to prav, drugim pa ne. (Stvar je sumljiva. Okrog Agadir je „nevarnost“, kadar jo potrebuje nemška vlada. Če niso nemiri enostavno izmišljeni, tedaj je verjetno, da so izzvani, zato da bo Nemčija pri novem pogajanju s Cambonom lahko naglašala, da so njeni interesi v Maroku v nevarnosti.)

Madrid, 31. avgusta. Španska kazenska ekspedicija proti Kabilom, ki so dne 24. t. m. povzročili napad pri Tavrirtu, je v sredo pričela s svojimi operacijami. Se žgala je več vasi in pobila mnogo Marrov. (To je seveda zelo civilizirano in zelo krščansko!) Iz Melile javljajo, da se je bati upora Kabilov.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Stampilje vseh vrst za urade, društva, gostilničarje itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčukovih stampilij

Ljubljana, Stari trg št. 20.

Ceniki franko.

„Zarja“ se prodaja v Ljubljani po 6 vin.

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Pirnat, Kolodvorska cesta.
Zupančič, Kolodvorska cesta.
Blaž, Dunajska cesta.
Sterkovič, Dunajska cesta.
Fuchs, Marije Terezije cesta.
Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.
Šubič, Miklošičeva cesta.
Šenk, Resljeva cesta.
Kanc, Sv. Petra cesta.
Treo, „
Kušar, „
Podboj, „
Bizjak, Bahoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Svetek, Zaloška cesta.
Šešark, Šelenburgova ulica.

Dolenec, Prešernova ulica.
Pichler, Kongresni trg.
Ušeničnik, Židovska ulica.
Kleinstein, Jurčičev trg.
Wisiak, Gospodska ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Košir, Hilšerjeva ulica.
Sušnik, Rimska cesta.
Klanšek, Tržaška cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Blaznik, Stari trg.
Velkavrh, Sv. Jakoba trg.
Kustrin, Breg.
Sever, Krakovski nasip.
Državni kolodvor.
Križaj in Kotnik, Šiška.
Likar, Glince.

! VESELO POROČILO !
posebno onim, ki se čutijo onemogle in slabotne.

Kri! In okusni zajtrk imatisti, ki ne pijejo drugega nego dr. pl. Trnkoczya sladni čaj, ki ga imenujemo „Sladin“. Nasladno in redilno živilo prve vrste. —

50% prihranka!

Obenem senzacionalno bolkotno sredstvo proti živilskemu oduševu. Dobiva se povsod, tudi pri trgovcu. Zavoj 1/4 kg velja 50 h. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev. Glavna zaloga v petih lekarnah Trnkoczy: Dunaj, Josefstadtterstraße 20, Radetzkyplatz 4, Schönbrunnerstraße 109. — Gradec, Sackstraße 3, v Ljubljani, Kranjsko. — V lekarni Trnkoczy poleg rotovža v Ljubljani se tudi odda o zdravila p. t. članom okr. bol. blag. v Ljubljani, bol. zav. c. kr. tob. tov. in bol. blag. juž. železnice.

Dva

čevljarska pomočnika

sprejme takoj v delo

Josip Černe

čevljarski mojster v Sp. Šiški, Jernejeva cesta št. 78.

Priporočamo
novo trgovino
z manufakturnim blagom

J. CIUHA
preje Jesih & Windischer

Ljubljana
Stari trg št. 1
(prej Bazar)
postaja elektr. železnice

Tobakarne ozir. prodajalne „Zarje“ v Trstu so:

Južni kolodvor.

Ficke, Kasel Silos pred vhodom v prosto luko.

Moze, ulica Miramar 1.

Magnolo, ulica Belvedere.

Gostilna Internacional, ulica Giovanni Boccaccio št. 25.

Laurenčič, trg pred Kasarno (Piazza Caserma).

Pipan, ulica Ponte della Fabra.

Gramaticopulo, Piazza Barriera.

Bruna, ulica del Rivo.

Raitinger, Riva Grumola št. 20.

Hoeltl, trafika na državnem kolodvoru.

Bajc, ulica Geppa.

Kovač Antonija prodajalna v Sv. Križu.